

dr Tomasz Skica

INSTYTUT BADAŃ
I ANALIZ FINANSOWYCH

Klasy w polityce regionalnej

Wpływ działalności klastrów na rozwój regionu

Rola klastrów w rozwoju regionów

- **Polityka rozwoju regionalnego oparta na klastrach → Cluster-Based Policy (CBP)**
 - to zespół działań i instrumentów wykorzystywanych przez władze (...) dla podnoszenia poziomu konkurencyjności gospodarki poprzez stymulowanie rozwoju istniejących, bądź tworzenia nowych systemów klastrowych, przede wszystkim na szczeblu regionalnym;

Brodzicki T., Szultka S., Tamowicz P., Wojnicka E. (2004)

- **Modele polityki klastrowej**
 - Wyróżnia się trzy podejścia do definiowania modeli CBP:
 - 1) Stanowisko Komisji Europejskiej wyróżniające **3 rodzaje** polityki klastrowej;
 - 2) Koncepcja P. Boekholt'a i B. Thuriaux'a proponująca **4 rodzaje** CBP;
 - 3) Pogląd International Organisation for Knowledge Economy wyodrębniający **5 kategorii** rodzajowych CBP;

Rola klastrów w rozwoju regionów

• Model CBP w ujęciu stanowiska Komisji Europejskiej (1)

- W raporcie Komisji Europejskiej z 2003 r. wymienia się modele CBP skoncentrowane na wzmacnianiu relacji zachodzących pomiędzy podmiotami klastra i wskazuje się na trzy rodzaje polityki klastrowej;

1

• Nastawioną na **wzmocnienie relacji w ramach tzw. potrójnej helisy**, tj. więzi pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami sfery B+R oraz władzami publicznymi;

2

• Skierowaną na **wzmacnianie współpracy badawczo-rozwojowej** zarówno pomiędzy przedsiębiorstwami, jak i firmami a instytucjami B+R;

3

• Koncentrującą się na stymulowaniu i rozwijaniu wszelkiego typu **współpracy między przedsiębiorstwami w ramach klastra i jego otoczenia**;

Źródło: European Commission 2003

Rola klastrów w rozwoju regionów

• Model CBP w ujęciu P. Boekholt i B. Thuriaux (2)

- Patries Boekholt i Ben Thuriaux wyróżnili natomiast następujące cztery kategorie rodzajowe CBP;

1

• Nastawioną na **kreowanie przewagi konkurencyjnej** w zakresie **kluczowych sektorów gospodarki** lub strategicznych łańcuchów wartości dodanej;

2

• Nastawioną na **podnoszenie konkurencyjności sektora MSP**;

3

• Skoncentrowaną na **stymulowaniu poszczególnych regionów** oraz zwiększaniu ich konkurencyjności i atrakcyjności;

4

• Koncentrującą uwagę na **intensyfikacji współpracy przemysłu ze sferą B+R** w celu **generowania innowacji** i ich efektywnej dyfuzji w systemie gospodarczym;

Źródło: Boekholt, Thuriaux 1999

Rola klastrów w rozwoju regionów

• Model CBP w ujęciu IKED (3)

- Międzynarodowa organizacja IKED przedstawiła pięć modeli polityki klastrowej;

1

• **Model polityki brokerskiej** – działania władz publicznych są skoncentrowane przede wszystkim na budowaniu ram dialogu i współpracy;

2

• **Model popytowy** – realizatorzy CBP wspierają firmy w identyfikacji popytu na wytwarzane przez nich produkty,

3

• **Model uczenia się** – mający na celu zwiększenie umiejętności i kompetencji najbardziej istotnych z punktu widzenia efektywności klasteringu, szczególnie w sektorze MSP;

4

• **Model promocji powiązań międzynarodowych** – inicjatywy klastrowe podejmowane przez władze publiczne są sposobem na przyciąganie BIZ;

5

• **Model zarysowujący ramy polityki** – służącej zapewnieniu odpowiednich warunków ramowych dla inicjowania i działalności klastrów (np. polityka rynku pracy);

Źródło: Andersson T., Serger S.S., Sörvik J., Hansson E.W. (2004)

Rola klastrów w rozwoju regionów

- **Wsparcie ze strony władz samorządowych w CBP**
 - Władze samorządowe mogą wspierać klastry, wykorzystując:
 - 1) **Metody bezpośrednie** (hands-on methods)
 - w postaci bezpośredniej ingerencji (np. wpływanie na zarządzanie klastrem oraz finansowe wspieranie gron);
 - 2) **Metody pośredniego oddziaływania** (hands-off methods)
 - w postaci działań promocyjnych, związanych z monitoringiem czy raportowaniem;
- **Instrumenty wsparcia klastrów przez samorządy**
 - Samorządy wykorzystują do wspierania klastrów następujące instrumenty:
 - 1) **finansowe** (np. pośredniczenie lub pomoc firmom w uzyskaniu poręczeń);
 - 2) **prawno-podatkowe** (np. stosowanie preferencji podatkowych);
 - 3) **promocyjno-organizacyjne** (np. pomoc w organizacji imprez służących promocji firm);
 - 4) **informacyjno-szkoleniowe** (np. organizowanie kursów i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości);

Rola klastrów w rozwoju regionów

- **Klastry a rozwój gospodarczy regionu**

- Dodatnią zależność pomiędzy funkcjonowaniem klastra a rozwojem regionu w którym jest on zlokalizowany potwierdzają liczne badania naukowe eksponując podane niżej zależności;

Rola klastrów w rozwoju regionów

- **Klastrowe A, B, C dla regionu**

- **(1)** Pozytywne efekty uczestnictwa w klastrze za sprawą spillover effects przenikają do jego otoczenia, wpływając na zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej;

Innobarometr 2006, 2010 oraz NGP Excellence clusters 2011

- **(2)** Aż **78%** działających w klastrze wprowadza na rynek nowe produkty, **63%** firm wdraża innowacyjne technologie produkcji, **29%** firm aplikuje o uzyskanie patentu, a kolejne **29%** o nadanie znaku towarowego, stymulując od wewnątrz rozwój regionu;

The Gallup Organisation, 2006

- **(3)** Podmioty działające w ramach klastra konsumują tzw. korzyści aglomeracji wynikające z koncentracji i przestrzennej bliskości dużej liczby niezależnych wobec siebie podmiotów (a ich efektem jest endogeniczne stymulowanie regionu do wzrostu → przyp. aut.);

M. Dzierżanowski , M. Rybacka, S. Szultka, 2011

Podsumowanie

- **Rolą klastra w regionie jest nie tylko sama integracja regionalnych przedsiębiorstw, ale również (...):**
 1. Kształtowanie polityki innowacyjnej regionu poprzez formułowanie specjalizacji regionalnych;
 2. Weryfikacja polityki edukacyjnej regionu i dostosowywanie jej do specjalności regionalnych, z uwzględnieniem strategicznych kierunków rozwoju w wybranych branżach;
 3. Analiza i ocena polityki wsparcia przedsiębiorczości poprzez dostarczanie specjalistycznej wiedzy dla nowo powstających firm;
 4. Tworzenie wiedzy o posiadanej specjalności regionalnej poprzez uczestnictwo w projektach badawczych, a także tworzenie raportów dedykowanych innowacjom rozwijanym w dominujących sektorach regionu.

W. Duczmala, W. Potwora (2011)

Dziękuję za uwagę!

IBAF Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
ul. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów
tel. +48 17 866 11 85 | www.ibaf.edu.pl

**INSTYTUT BADAŃ
I ANALIZ FINANSOWYCH**